

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS KALBOS PAGRINDU VYKDANT ATRANKĄ Į EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETO NARIUS TYRIMO

2020-11-13 Nr. (20)SN-143)SP-89

Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2020 m. rugsėjo 14 d. gautas pareiškėjos (duomenys neskelbtini) (toliau – Pareiškėja) skundas, kuriame teigiama, kad ji dalyvavo atrankoje į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto (toliau vadinamas ir Komitetu) narius.

Skunde pažymėta, kad atrankos į Komitetą tvarkoje buvo numatyta, jog į vieną iš 5 klausimų kandidatams privalu atsakyti anglų, prancūzų arba vokiečių kalba. Pareiškėja ketino atsakyti vokiečių kalba, tačiau Vertinimo komisijos nariai nemokėjo vokiečių kalbos, todėl Pareiškėja buvo priversta atsakyti į klausimą anglų kalba.

Pareiškėjos įsitikinimu, ji nebuvo išrinkta į Komitetą dėl to, kad jai nebuvo sudaryta galimybė atsakyti į vieną iš penkių klausimų – vokiečių kalba, kitaip tariant, ji buvo diskriminuojama kalbos pagrindu.

Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė Agneta Skardžiuvienė (toliau – Lygių galimybių kontrolierė), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, 2020 m. rugsėjo 17 d. raštu Nr. (20)SN-143)S-501 „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministeriją (toliau – Ministerija), prašydama ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio rašto gavimo dienos (kuo skubiau) pateikti paaiškinimą ir atsakyti į klausimus: kokie santykiai (darbo, paslaugų ar kt.) sieja Komitetą ir jo narius; jei darbo, kas yra Komiteto narių darbdavys (pateikti patvirtinančius dokumentus); ar Komiteto nariams mokamas darbo užmokestis ar kitos išmokos; ar atrankos į Komiteto narius tvarkoje (ar kitame teisės akte) buvo numatytas reikalavimas dėl užsienio kalbos, kuria reikės atsakyti į vieną iš penkių klausimų (pateikti patvirtinančius dokumentus); ar pretendentams į Komiteto narius buvo taikomas reikalavimas mokėti

užsienio kalbą; jei taip, kokią (-ias); dėl kokių priežasčių Pareiškėja nebuvo atrinkta į Komiteto narius; ar aplinkybė, kad Pareiškėjai nebuvo suteikta galimybė atsakyti į vieną klausimą vokiečių kalba, galėjo turėti įtakos atrankos rezultatams.

Kartu prašyta pateikti kitą, reikšmingą informaciją, susijusią su Pareiškėjos skunde išdėstytomis aplinkybėmis.

2020 m. rugsėjo 28 d. Tarnyba kreipėsi į Pareiškėją, prašydama pateikti Tarnybai duomenis, patvirtinančius, kad ji kreipėsi į Komitetą, prašydama leisti į vieną iš penkių klausimų atsakyti vokiečių kalba, bei argumentus, kuriais remiantis padarė išvadą, kad atsakymas į vieną klausimą ne vokiečių, o anglų kalba turėjo įtakos atsakymų įvertinimui.

2020 m. spalio 22 d. Tarnyba kreipėsi į Ministeriją, prašydama pateikti Tarnybai visų kandidatų dalyvavusių atrankoje į Komitetą įvertinimo balų lentelę, kurioje būtų matomas kiekvieno atsakymo į penkis klausimus, pateiktus kandidatams, įvertinimas (ne tik bendras balas). Taip pat prašė nurodyti, dėl kokios priežasties Pareiškėjai nebuvo leista atsakyti į vieną klausimą vokiečių kalba ir ar Pareiškėja prašė leidimo atsakyti į klausimą ne anglų, o vokiečių kalba. Tuo atveju, jei Pareiškėja kreipėsi į Vertinimo komisijos narius dėl galimybės atsakyti į vieną klausimą vokiečių kalba, ar jai buvo leista; jei ne, dėl kokios priežasties.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

2020 m. rugsėjo 24 d. Tarnyboje gautame Ministerijos rašte Nr. (33.3-52) SD-4966 nurodyta, kad Komitetas yra patariamoji Europos Sąjungos (toliau – ES) institucija, įkurta 1957 m. Romos sutartimi, siekiant į bendrosios rinkos kūrimą įtraukti ekonominių ir socialinių interesų grupes ir suteikti institucinę struktūrą. Komisijos, Tarybos arba Parlamento konsultavimasis su Komitetu Sutartyse numatytais atvejais yra privalomas, o visais kitais atvejais – savanoriškas. Pagrindinis Komiteto tikslas yra užtikrinti, kad ES politika ir teisėkūra būtų demokratiškesnė ir efektyviau tenkintų ES piliečių poreikius. Komiteto nariai atstovauja įvairioms pilietinės visuomenės organizacijoms visoje Europoje, įskaitant verslo, profesinių sąjungų ir kitus interesus. Juos nominuoja nacionalinės vyriausybės, o ES Taryba paskiria penkerių metų kadencijai, kuri gali būti pratęsta. Kiek kurios šalies atstovų yra Komitete, priklauso nuo tos šalies gyventojų skaičiaus. Lietuvai Komitete numatytos 9 vietos. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. gegužės 6 d. nutarimu Nr. 467 patvirtinto Kandidatų į Komiteto narius

atrankos tvarkos aprašo (toliau vadinamas ir Aprašas) 16–17 punktais, Vertinimo komisijos posėdžio metu kiekvienam pretendentui buvo pateikiami penki vienodi klausimai iš penkių anksčiau paskelbtų pokalbio temų. Klausimus teikė pretendento tikslinei organizacijų grupei atstovaujantis komisijos narys. Vienas iš klausimų buvo pateiktas užsienio kalba (šiuo atveju – anglų kalba), siekiant įvertinti pretendento užsienio kalbos mokėjimą ir gebėjimą bendrauti užsienio kalba. Individualaus vertinimo galutinėje lentelėje Pareiškėja bendrai įvertinta 8 balais (palyginimui – žemiausias tos pačios tikslinės grupės atstovo balas buvo 3,3). Tai rodo, kad bendras jos surinktas balas buvo geras, nors vieną klausimą ji atsakinėjo ir anglų kalba. Vadovaujantis Aprašu, Lietuvos Respublikos trišalė taryba ir Nevyriausybinų organizacijų taryba skelbė kandidatų į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto narius atrankas. Vadovaujantis Aprašo 6.2 punktu, atrankoje dalyvaujančių organizacijų, be kitų siūlomų atstovų duomenų ir dokumentų kopijų, buvo prašoma pateikti vieną iš kelių dokumentų, įrodančių atstovo užsienio kalbos mokėjimą, tokiu būdu siekiant pagrįsti anglų, prancūzų arba vokiečių kalbos mokėjimą. Pareiškėja pateikė pažymos kopiją apie vokiečių kalbos mokėjimo lygį, tačiau jos pateiktame gyvenimo aprašyme nurodytas vienodas tiek anglų, tiek vokiečių kalbų supratimo ir kalbėjimo lygio įsivertinimas. Vadovaujantis Aprašo 18 punktu, kiekvienam atrinktam atstovui individualaus vertinimo metu visų Vertinimo komisijos narių skirti balai buvo sumuojami ir dalijami iš Vertinimo komisijos posėdyje dalyvavusių Vertinimo komisijos narių skaičiaus. Pagrindiniai sąrašai sudaromi kiekvienos tikslinės organizacijų grupės atskirai iš trijų atrinktų atstovų, kurių kandidatūroms Vertinimo komisija skyrė daugiausia balų. Susumavus balus, Pareiškėjai buvo skirta ketvirtoji vieta ir ji pateko į papildomą II tikslinės organizacijų grupės atrinktų atstovų sąrašą. Ministerija atkreipė dėmesį, kad pokalbio metu Pareiškėja savo ketinimo atsakyti į klausimą vokiečių kalba garsiai neišreiškė ir neprieštaravo Vertinimo komisijos narių prašymui atsakyti anglų kalba. Ministerija nemano, kad Pareiškėjos atsakymas į vieną klausimą anglų kalba galėjo turėti įtakos atrankos rezultatams, nes, vadovaujantis Nutarimo 18 punktu, Vertinimo komisijos nariai kiekvieną atrinktą atstavą vertino individualiai ir už visus atsakymus skyrė vieną bendrą balą.

2020 m. spalio 23 d. rašte Nr. (33.3 E-52)SD-5541 Ministerija nurodė, kad, vadovaujantis Aprašo 18 punktu, kiekvienas komisijos narys kiekvieno atrinkto atstovo žinioms apie Europos Sąjungą, jos institucijas ir Komitetą bei jo motyvacijos darbui įvertinimui skyrė vieną bendrą balą. Ministerija nurodė, kad neturi galimybės pateikti Tarnybai visų atrankoje į Komitetą dalyvavusių kandidatų įvertinimo balų lentelę, kurioje būtų matomas kiekvieno atsakymo į penkis klausimus, pateiktus kandidatams, įvertinimas. Ministerija pateikė 2020 m. birželio 16 d. Vertinimo komisijos posėdžio dalies, susijusios su Pareiškėjos atsakymu į klausimą užsienio kalba, stenogramą.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar Vertinimo komisija atrankos į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto narius metu nepažeidė Lygių galimybių įstatymo 7 str. 1 punkto nuostatos, įpareigojančios darbdavį užtikrinti lygias galimybes priimant į darbą (Komiteto narius).

Tiek Europos Sąjungos, tiek nacionaliniuose teisės aktuose diskriminacija reiškia teisių sumažinimą arba atėmimą tam tikrai kategorijai asmenų dėl kokių nors požymių. Diskriminacijos sąvoka paprastai siejama su lygių galimybių, lygiateisiškumo pažeidimu, o nediskriminavimas – su asmenų lygaus traktavimo, lygių galimybių realizavimo kategorijomis. Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas pažeidžiamas, kai tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, yra kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas. Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius.

Lygios galimybės – tarptautiniuose žmogaus ir piliečių teisių dokumentuose ir Lietuvos Respublikos įstatymuose įtvirtintų žmogaus teisių įgyvendinimas nepaisant lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos (Lygių galimybių įstatymo 2 str. 4 d.).

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 str., žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu.

2000 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje Nr. 2000/78/EB, nustatančioje vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus, pažymėta, jog pagal Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnį Europos Sąjunga kuriama remiantis bendrais valstybių narių laisvės, demokratijos, žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių pripažinimo principais bei teisine valstybe ir kaip Bendrijos teisės bendruosius principus ji pripažįsta pagrindines teises, kurias garantuoja Europos

žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija ir kurios yra grindžiamos bendromis valstybių narių konstitucinėmis tradicijomis.

Atliekant tyrimą dėl galimos diskriminacijos ir siekiant išsiaiškinti, ar skunde (prašyme) aprašyti veiksmai (neveikimas) gali būti vertinami dėl galimo prieštaravimo Lygių galimybių įstatymui bei Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymui, būtina nustatyti, ar požymis, pagrindas (dėl kurio žmogus galimai patyrė arba patiria mažiau palankų vertinimą) patenka į Lygių galimybių įstatyme bei Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatyme įtvirtintą draudžiamų diskriminavimo pagrindų sąrašą bei ar galimai diskriminacinis elgesys priskirtinas Lygių galimybių įstatymo bei Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo reguliuojamų santykių sričiai.

Nagrinėjamu atveju Pareiškėja kreipėsi į Tarnybą, teigdama, kad Vertinimo komisija atrankos į Komiteto narius metu nesudarė jai galimybės atsakyti į vieną iš penkių klausimų vokiečių kalba. Vertinimo komisijoje nebuvo narių, galinčių įvertinti jos atsakymą vokiečių kalba. Atsakant į klausimą anglų kalba ji buvo pasimetusi, kas galimai lėmė jos tinkamumo įvertinimą. Pareiškėjos teigimu, sužinojusi, kad į vieną iš penkių klausimų jai reikės atsakyti ne vokiečių, o anglų kalba, ji patyrė stresą.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 7 str. 1 punktą, darbdavys, įgyvendindamas lygias galimybes, neatsižvelgdamas į lytį, rasę, tautybę, pilietybę, kalbą, kilmę, socialinę padėtį, tikėjimą, įsitikinimus ar pažiūras, amžių, lytinę orientaciją, negalią, etninę priklausomybę, religiją, privalo priimdamas į darbą, į valstybės tarnybą, taikyti vienodus atrankos kriterijus ir sąlygas, išskyrus šio įstatymo 2 straipsnio 9 dalies 4 ir 7 punktuose nustatytus atvejus.

Kasacinio teismo praktikoje nurodyta, kad esminiai darbo teisinių santykių požymiai, skiriantys šiuos santykius nuo kitų atlygintinų sutarčių yra: 1) tam tikros profesijos, specialybės, kvalifikacijos darbo atlikimas arba ėjimas tam tikras pareigas; 2) darbuotojas dirba paklusdamas darbovietėje nustatytai darbo tvarkai. Pirmasis iš išvardytų požymių reiškia, kad darbuotojas vykdo tam tikrą rūšiniais požymiais apibrėžtą darbo funkciją, o ne atlieka konkrečią užduotį. Antrasis iš požymių reiškia, kad darbuotojas, vykdydamas darbo funkciją, nėra savarankiškas, jis privalo paklusti teisėtiems darbdavio nurodymams, darbuotoją ir darbdavį sieja pavaldumo santykiai. Kasacinis teismas darbo teisiniams santykiams būdingais požymiais taip pat laiko darbuotojo vykdomų funkcijų tęstinį pobūdį, atlygintinumą bei darbdavio įsipareigojimą suteikti darbuotojui sutartyje nustatytą darbą ir užtikrinti deramas darbo sąlygas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. kovo 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-114/2011 ir joje cituojama kasacinio teismo praktika; 2009 m. kovo 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-135/2009).

Lietuvos Respublikos kandidatų į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetą atranką reglamentuoja 2020 m. gegužės 6 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 467 „Dėl Lietuvos

Respublikos kandidatų į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto narius atrankos tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikai atstovauti Komitete atrenkami 9 kandidatai – po 3 kandidatus iš kiekvienos tikslinės organizacijų grupės: I tikslinei organizacijų grupei „Darbdaviai“ priklauso darbdavių organizacijos, Lietuvos Respublikos darbo kodekso nustatyta tvarka delegavusios savo atstovus į Lietuvos Respublikos trišalę tarybą; II tikslinei organizacijų grupei „Darbuotojai“ priklauso profesinių sąjungų organizacijos, Darbo kodekso nustatyta tvarka delegavusios savo atstovus į Lietuvos Respublikos trišalę tarybą; III tikslinei organizacijų grupei „Įvairovės Europa“ priklauso organizacijos, atstovaujančios įvairių pilietinės visuomenės grupių – vartotojų, ūkininkų, laisvųjų profesijų, aplinkos apsaugos, šeimų, moterų, jaunimo, kultūros srities, neįgaliųjų, mokslo ir akademinė bendruomenių asociacijų ir kitų nevyriausybinė organizacijų – interesams.

Kandidatų į Komitetą atranką sudarė du etapai: 2020 m. birželio 9 d. vyko atranka Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje ir Nevyriausybinė organizacijų taryboje; antrasis atrankos etapas vyko 2020 m. birželio 16 d. – Vertinimo komisijos pokalbis su 18 atrinktų atstovų.

Pareiškėją delegavo Lietuvos profesinė sąjunga „Solidarumas“. Pagal Aprašo 17–19 punktus, pokalbio (atrankos) metu atrinktam atstovui yra pateikiami 5 klausimai apie ES, jos institucijas ir Komitetą bei jo motyvą darbui Komitete. Klausimai atrinktiems atstovams, kuriuos delegavo tai pačiai tikslinei organizacijų grupei priklausančios atrinktos organizacijos, yra vienodi. Kiekvienas Vertinimo komisijos narys atrinktų atstovų tinkamumą vertina individualiai nuo 1 iki 10 balų – užpildo Individualaus vertinimo lentelę (Aprašo priedas). Žemiausias įvertinimas yra 1 balas, aukščiausias – 10 balų. Vertinimo komisijos narys, vertindamas atrinkto atstovo žinias apie ES, jos institucijas ir Komitetą bei jo motyvą darbui Komitete, skiria vieną bendrą balą. Kiekvienam atrinktam atstovui individualaus vertinimo metu visų Vertinimo komisijos narių skirti balai sumuojami ir dalijami iš Vertinimo komisijos posėdyje dalyvaujančių Vertinimo komisijos narių skaičiaus.

Atsižvelgdama į pokalbio rezultatus, Vertinimo komisija sudaro pagrindinius atrinktų atstovų sąrašus, į kuriuos įtrauktus asmenis siūlo kandidatais. Kiekvienos tikslinės organizacijų grupės sąrašai sudaromi atskirai iš 3 atrinktų atstovų, kurių kandidatūroms Vertinimo komisija skyrė daugiausia balų.

Vienas iš reikalavimų Komiteto nariui – mokėti anglų, prancūzų arba vokiečių kalbą B2 lygiu pagal Europass sistemą, įsteigtą 2018 m. balandžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu (ES) 2018/646 dėl bendros geresnių paslaugų, susijusių su įgūdžiais ir kvalifikacijomis, teikimo sistemos („Europass“), kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 2241/2004/EB.

Ministerijos teigimu, remiantis šiuo reikalavimu, pretendentų į Komiteto narius buvo prašoma pateikti vieną iš kelių dokumentų, įrodančių atstovo užsienio kalbos mokėjimą, tokiu būdu siekiant pagrįsti anglų, prancūzų ar vokiečių kalbos mokėjimą. Pareiškėja pateikė pažymos apie vokiečių kalbos mokėjimo lygį kopiją, tačiau jos pateiktame gyvenimo aprašyme nurodytas vienodas tiek anglų, tiek vokiečių kalbų supratimo ir kalbėjimo lygio įsivertinimas.

Sutiktina su Ministerija, kad Pareiškėjos gyvenimo aprašyme (CV) nurodytas vienodas anglų ir vokiečių kalbų supratimo ir kalbėjimo lygis – B2. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad Europass gyvenimo aprašymas pateiktas lietuvių ir vokiečių, o ne anglų kalbomis, ir pažyma dėl reikalavimo keliamo Komiteto nariui – mokėti anglų, prancūzų arba vokiečių kalbą B2 lygiu pagal Europass sistemą – pateikta dėl vokiečių, o ne dėl anglų kalbos lygio.

Pažymėtina, kad vien užsienio kalbos supratimo ir kalbėjimo lygio nurodymas gyvenimo aprašyme nėra užsienio kalbos mokėjimo pagrindimas. Pareiškėja kaip įrodymą dėl kalbos mokėjimo lygio pateikė VŠĮ Valstybės institucijų kalbos centro 2020-05-08 pažymą Nr. 15V-24 „Apie nustatytą kalbos mokėjimo lygį“. Pažymoje nurodyta, kad Pareiškėja 2020 m. gegužės 8 d. išlaikė vokiečių kalbos egzaminą ir jai nustatytas B2 vokiečių kalbos mokėjimo lygis.

Iš Ministerijos pateiktos 2020 m. birželio 16 d. Vertinimo komisijos posėdžio (atrankos) stenogramos paaiškėjo, kad Vertinimo komisijos pirmininkei buvo žinoma, jog Pareiškėja buvo išreiškusi norą į vieną iš penkių klausimų atsakyti ne anglų, o vokiečių kalba. Tai patvirtina Pareiškėjai pateiktas klausimas: „< Dabar kolegė užduos klausimą, į kurį reikės atsakyti, jeigu Jums tinka, anglų kalba. Ar Jūs norėtumėte vokiečių kalba? Nes vokiečių kalba bus mums su patikrinimu sunku, o anglų kalba galim patikrinti>. Pareiškėja sutiko atsakyti į klausimą anglų kalbą, tačiau aiškiai išreiškė savo poziciją, kad norėtų kalbėti vokiškai: < Visos trys kalbos turi lygias teises, ir aš specialiai rinkausi vokiečių kalbą, nes vokiečių kalba grįžta į Europą. Bet galiu atsakyti ir angliškai, pabandyti. *Toliau sako vokiškai...*>.“

Atsižvelgiant į tai, kad Aprašo 18 punkte nurodyta, jog pokalbio (atrankos) metu kiekvienas Vertinimo komisijos narys atrinktų atstovų tinkamumą vertina individualiai nuo 1 iki 10 balų – užpildydamas Individualaus vertinimo lentelę, nėra galimybės nustatyti koku balu buvo įvertinti pretendentai į Komitetą, atsakant į vieną iš penkių klausimų anglų kalba. Kitaip tariant, ar Pareiškėjos atsakymo į vieną iš penkių klausimų anglų, o ne vokiečių kalba galėjo turėti įtakos jos tinkamumo įvertinimui.

Ministerijos teigimu, vienas iš klausimų buvo pateiktas užsienio kalba, šiuo atveju – anglų kalba, siekiant įvertinti pretendento užsienio kalbos mokėjimą ir gebėjimą bendrauti užsienio kalba. Kitaip

tariant, Vertinimo komisijos, kuriai vadovavo Ministerijos atstovas, vienašališku sprendimu buvo nuspręsta, kad visi kandidatai į Komiteto narius į vieną iš penkių klausimų privalo atsakyti būtent anglų, o ne kita užsienio kalba, nepaisant to, kad Aprašo 6.2 punkte nurodytas reikalavimas – mokėti anglų, prancūzų arba vokiečių kalbą B2 lygiu pagal Europass sistemą.

Pagal Lygių galimybių įstatymą tiesioginė diskriminacija – elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui.

Tiriant diskriminacijos fakto buvimą ar nebuvimą, yra lyginami keli žmonės, kurie skiriasi savo tapatybės požymiais, kitais požymiais, ir vertinama, ar tokiose pačiose, ar panašiose aplinkybėse jie traktuojami vienodai. Vertinant diskriminaciją kalbos pagrindu, nustatoma, ar asmuo nemokėdamas tam tikros kalbos, atsiduria mažiau palankioje padėtyje nei kitas asmuo, mokantis šią kalbą.

Nagrinėjamu atveju lyginami pretendentai į Komiteto narius, pateikę pažymą apie nustatytą anglų kalbos mokėjimo lygį, ir Pareiškėja, kuri pateikė pažymą apie nustatytą vokiečių kalbos mokėjimo lygį.

Remiantis Pareiškėjos argumentais, kurie neprieštaruoja Vertinimo komisijos posėdžio (atrankos) stenogramai, Pareiškėja nebuvo įspėta apie tai, kad į vieną iš penkių klausimų privalės atsakyti ne vokiečių kalba, kaip tikėjosi, o anglų, ir nepaisant to, kad Vertinimo komisijai buvo žinoma, jog Pareiškėja puikiai kalba vokiškai: <... (duomenys neskelbtini), galite nieko nesakyti vokiškai, mes puikiai žinom, kad jūs laisvai kalbate vokiškai...>, ji privalėjo atsakyti į klausimą anglų kalba, nes galimai kitu atveju Vertinimo komisijos nariai negalėtų įvertinti jos atsakymo balais.

Kritiškai vertintinas Ministerijos argumentas, kad Pareiškėjos gyvenimo aprašyme buvo nurodytas vienodas abiejų (vokiečių ir anglų) kalbų supratimo ir kalbėjimo lygis. Pagal Aprašo 6.2 punktą, Pareiškėja turėjo teisę pasirinkti kalbėti ta kalba, kuria ji laisvai reiškia mintis. Atkreiptinas dėmesys, kad Vertinimo komisijos tikslas – pateikiant vieną iš penkių klausimų užsienio kalba buvo ne tik įvertinti pretendento užsienio kalbos mokėjimą, bet ir gebėjimą bendrauti užsienio kalba. Asmeniui nesudarius galimybės atsakyti į klausimą ta užsienio kalba, kuria jis tai daryti pageidauja (ją geriau moka), gali lemti atsakymo išsamumą ir tikslumą, o Vertinimo komisija šį atsakymą dėl to gali vertinti mažesniu balu.

Vertinant išdėstytus argumentus, teigtina, kad Vertinimo komisijos posėdžio (atrankos) metu Pareiškėjai buvo taikomos mažiau palankios sąlygos kalbos pagrindu ir nesudarytos vienodos sąlygos (atrankos kriterijai), priimant į darbą (Komitete).

Vadovaujantis tuo, kas išdėstyta, konstatuotina, kad Vertinimo komisija, kuriai vadovavo Ministerijos atstovė, atrankos į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto narius metu nesudariusi Pareiškėjai galimybės atsakyti į vieną iš penkių klausimų vokiečių kalba, pažeidė Lygių galimybių įstatymo 7 str. 1 punkto nuostatą, įpareigojančią darbdavį užtikrinti lygias galimybes priimant į darbą.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 14 str. ir 17 str. bei 29 str. 2 d. 6 p.,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Įspėti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministeriją, kurios atstovas pirmininkavo Vertinimo komisijai, dėl padaryto pažeidimo.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją ir Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė